

וריאציות על מאה מכתבי אהבה**

תרגום־עיבוד: אלמוג בהר

א.

אני רוצה להמציא שפה חדשה כדי לכתב בה
לאהובתי, אני רוצה לנסע הרחק מן המלונים
שעל מדפי ספריתי, אני רוצה להגר מלשוני.
אני רוצה שפה שבה אוכל לחרז את המלה גשם
עם אבק הירח, עם עצבות עננים אפרים,
עם כאב נפילת עלי שלכת על האדמה
ועם חדש אלול.

ב.

כאשר בקרת אותי באתו יום
מימי חדש אדר האדמה רעדה
כוכב נפל אי־שם בעולם.
הילדים חשבו שהכוכב הוא עוגית דבש
הנשים חשבו שהוא צמיד עשוי יהלומים
והגברים חשבו שהוא אות משמים
המשוררים הביטו באדמה ובשמים,
בילדים, בנשים ובגברים,
והתחילו לכתב שירים המתחילים במלים:
אני רוצה להמציא שפה חדשה כדי לכתב בה לאהובתי.

* ניזאר קבאני (1923-1998), משורר, מו"ל ודיפלומט סורי. נחשב לאחד מגדולי המשוררים הערבים בתקופה המודרנית. כתב עשרות ספרי שירה שתורגמו לשפות רבות.

** מאה רסאלת חב, ביירות, 1970.

ג.

לְמַדְתִּי אֶת יְלָדֵי הָעוֹלָם
לְאַיֵת אֶת שְׁמֶךָ
וְשִׁפְתוֹתֵיהֶם הִפְכוּ לְשִׁיחֵי תוֹת.
הִזְהַרְתִּי אֶת הַפְּרוֹת הַמְּבַשִּׁילִים עַל הָעֲצִים
לְבַל יִמְתַּק טַעַמָם בְּיָמִים בָּהֶם אֶת רְחוֹקָה.
מִן הַלְּבָנָה בְּקִשְׁתִּי שְׁלֹא תִרְאֶה אֶת יַפְיָה
מֵעַל עֵירִי וְאַרְצִי בְּרָגְעִים בָּהֶם שִׁפְתֶיךָ
אֵינֶן נוֹשְׁקוֹת לְשִׁפְתִּי.
עֲתַרְתִּי לִפְנֵי הָרוּחַ שֶׁתִּסְרַק אֶת פֶּחֶם תִּלְתְּלִיךָ
אֲךָ הִיא סְרָבָה בְּאַמְרָה שֶׁהִזְמַן קֶצֶר
וְשִׁעְרָךְ אָרֶךְ.

ד.

אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ...
וְלֹא אֲשַׁחַק עִמָּךְ אֶת מִשְׁחַק הַחֲזוּר
לֹא אֶלְחַם עִמָּךְ כִּילָדִים עַל דְּגֵי הַיָּם...
דָּג אָדָם לָךְ...
דָּג כָּחַל לִי...
אֲחֻזִּי בְּכֹל הַדְּגִים הָאֲדָמִים וְהַכָּחָלִים...
וְהַמְּשִׁיכֵי לְהִיּוֹת אֶהוּבְתִי...
קָחִי אֶת הַיָּם, אֶת הַסִּירוֹת, אֶת הַמְּלָחִים...
קָחִי אֶת כָּל הַתְּמוּנוֹת שֶׁצִּלְמָנוּ יַחַד
קָחִי אֶת מַחְשְׁבוֹתַי וּבִשְׂרִי וְהַשְׂאִירִי לִי רַק עֵינַיִם וְאַצְבָּעוֹת...
אֲנִי רַק מְשׁוֹרֵר
כָּל רְכוּשֵׁי בְּמַחְבְּרוֹתַי...
וּבְמַבְט עֵינֶיךָ...

ה.

אֲנִי עוֹטָה אוֹתְךָ כְּכַתְּבַת קַעֲקַע עַל זְרוּעוֹ שֶׁל בְּדוּי.
אֲנִי מְשׁוֹטֵט עִמָּךְ בְּלִי מִטְרָה בֵּין כָּל מְדַרְכוֹת הָעוֹלָם.
אֵין לִי תַעֲוֹדַת מַעֲבָר
וְאַף לֹא תְמוּנָה בְּכִיס מְכַנְסִי
מֵאֲזוּ יְלֻדוֹתַי לֹא הִצְטַלְמַתִּי.

כָּל יוֹם מְשַׁתְּנָה צְבַע עֵינַי,
עָבִי שְׁפָתַי, שֵׁן תַּחַת שֵׁן צוּמַחַת.
אֲנִי לֹא אוֹהֵב לְשַׁבֵּת מוֹל הַמְּצַלְמָה...
אֲנִי לֹא אוֹהֵב לְשַׁבֵּת כְּשֶׁגּוֹפִי וּמִבְּטֵי קְפוּאִים
מְמַתִּינִים לְלַחֵצָה עַל כְּפָתוֹר הַמְּצַלְמָה.
כָּל יְלָדֵי הָעוֹלָם דּוֹמִים
וְכָל מְעוֹנֵי הָעוֹלָם דּוֹמִים
כְּמוֹ שְׁנֵי הַמְּסַרְקִי, יוֹם הֵן מַחְלִיקוֹת
עַל שַׁעֲרוֹת הָעוֹלָם וְהוּא מְתַרְגֵּל לְהַנְאֶה
וְלֹא תוֹהָה עַל גּוֹרְלָם. מְאַסְתִּי בְּנִיזָאֵר קְבֹאֵנִי הַיֵּשֵׁן,
מְאַסְתִּי בְּמִסְעוֹתָיו, אֲנִי אֲלַמֵּד אוֹתוֹ
לְכַתֵּב שֶׁפֶה חֲדָשָׁה, לְצֹאת לְמִסְעוֹת אַחֲרָיִם,
אֲנִי אֲטַבִּיעַ אוֹתוֹ בְּמֵי הָעֶצְבוֹת שְׁלִי...
שְׁלוֹ... וְאַשְׁתָּה...
גַּם הוּא יִשְׁתָּה...

ו.

הַחֲלֻטְתִּי לְגִדּוֹד בְּעוֹלָם
בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ בְּלִת־חֻקִּית בְּהַ נּוֹדֶדֶת הָרוּחַ
וְבִהַ נּוֹדֶדוֹת הַצְּפִירִים. וְכִשְׁשׁוּאֵלִים אוֹתִי הַשּׁוֹטְרִים
הָעוֹמְדִים בְּגִבּוֹלוֹת עַל כְּתָבְתִּי
אֲנִי מְסַפֵּר לָהֶם עַל אַחַת הַמְּדַרְכּוֹת
עֲלִיהֵן דְּרָכַת לְאַחֲרוֹנָה.
וְכִשְׁהֵם מְבַקְשִׁים מִמֶּנִּי אֶת מְסַמְכֵי
אֲנִי מְרֹאֵה לָהֶם אֶת תְּמוֹנַת עֵינֶיךָ, חֲבִיבְתִּי,
וְהֵם מְנִיחִים לִי לְלַכֵּת.
הֵם יוֹדְעִים, חֲבִיבְתִּי, שֶׁהַמְּשַׁגְּעִים,
הַמְּשׁוֹרְרִים וְהָאוֹהֲבִים נוֹלְדוּ לְפָנַי מִגְּדֵלֵי הַשְּׁמִירָה
וּמִשְׁקָפוֹת הַתְּצַפִּית וְהֵם עֲדִין מְנִיחִים לָנוּ לְעֵבֶר. אֲבָל עוֹד מְעַט
יְגִיעוּ הַפְּקָדוֹת הַחֲדָשׁוֹת, הֵן עוֹבְרוֹת עִכְשָׁו
בְּטֵלְגֵרֶף וּבְאֵינְטֵרְנֵט, וְגַם רוּחוֹת
יְצַטְרְכוּ לְהַצִּיג אֲשֶׁרוֹת מְעַבֵּר לְפָנַי הַשּׁוֹמְרִים.
עוֹד מְעַט הֵם יִתְחִילוּ לִירוֹת גַּם בְּרוּחוֹת.

אני למדתי אותך את שמות העצים
 ותרגמתי לך את שיחות הצרצרים בלילה.
 נתתי לך את כתובות הכוכבים הרחוקים
 ורשמתי אותך לבית-הספר של האביב.
 למדתי אותך את לשון הצפרים
 ואת האלפבית של הנחלים.
 אני כתבתי את שמך במחברות הגשם
 ועל סדיני השלג ואצטרבלי הארנים
 ולמדתי אותך איך לדבר עם הארנבות והשוועלים
 ואיך לסרק את צמר הטלה באביב.
 אני הראיתי לך את מכתבי הצפרים שלא פרסמו
 ופענחתי לך את מפות הקיץ והחרף
 כדי שתלמדי איך צומחת החטה
 ואיך נגר החלב משדי הירח...

מילים, מילים

כשהוא מרקידני הוא משמיע לי מלים, מלים
 אוחו בי מתחת לשחיי ונוטעני באחד העננים
 הגשם השחר בעיני זולג פלגים פלגים
 נושאני אתו לערב של יציעים ורדים
 ואני כתינקת בידיו כנוצה הנשאת במשבים
 בידיו נושא לי שבעה ירחים ואלמת שירים
 שמש נותן לי, קיץ נותן לי ולהק של צפרים
 מספר לי שאני פנינתו ושוה לאלפי כוכבים
 שאני אוצר, שאני הכי יפה מכל הציונים
 מספר דברים מסחררים ומשכיח את הרחבה והצעדים
 מלים שהופכות את עברי ועושות אותי אשה ברגעים
 בונה לי ארמון מדמה ואני שוכנת בו אך לרגעים
 ואני שבה לי אל שלחני עם דבר מלבד מלים

מערבית: נביל טנוס